

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

แม้ว่าจะมีการสำรวจหาอุบัติการณ์ของผู้ใหญ่ที่เคยมีประวัติการถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็ก ตั้งแต่ปี 1940 และ 1960 แต่นักวิชาการก็ยังละเลยการสำรวจค้นหาเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่อยู่ในสังคม จนกระทั่งได้มีการตีพิมพ์หนังสือเรื่อง กลุ่มอาการเด็กถูกทารุณกรรม หรือ Battered Child Syndrome โดย Kempe และคณะ ในปี 1962 ซึ่งส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับบิดามารดาที่กระทำทารุณทางร่างกายต่อเด็ก และการเรียกร้องให้ทบทวนออกกฎหมายให้ความคุ้มครองเด็กเหล่านี้ ประมาณ 10 ปีต่อมา หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลเด็กและบุคลากรที่มีหน้าที่ดูแลสุขภาพจิตของเด็กเริ่มให้ความสนใจปัญหาการทารุณกรรมทางเพศ มากขึ้น

ประมาณกลางปี 1970 มีการรายงานปัญหาการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีกรรายงานจำนวนของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ และรายงานเหล่านี้มีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว (incest) หลังจากนั้น 2-3 ปีต่อมา ประเทศอังกฤษและแคนาดา ได้รายงานเหตุการณ์นี้เช่นกัน ซึ่งในประเทศอังกฤษ เด็กถูกทารุณกรรมที่ได้รับการช่วยเหลือมีอายุเพียง 8 ปีเท่านั้น (Haffeejee, 1991) สิ่งตีพิมพ์ในช่วงปี 1970 นี้ส่วนใหญ่จะเป็นการจับบันทึกหรือตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ มีจุดประสงค์ส่วนใหญ่เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดปัญหา เช่น การมีพยาธิสภาพทางด้านจิตใจของผู้กระทำทารุณทางเพศกับเด็กที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน และความเบี่ยงเบนของรูปแบบสัมพันธ์ภาพในครอบครัว แพทย์ได้อธิบายถึงอาการและอาการแสดงของเด็กที่ถูกทารุณกรรม อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเหล่านี้ยังมีช่องโหว่มากมาย ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษา ยังขาดกลุ่มควบคุม การขาดเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานในการวัด และไม่สามารถแยกแยะความผิดปกติทางจิตใจของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อในช่วงวิกฤตกับช่วงที่ผ่านมาเป็นระยะเวลาอันได้

ดังนั้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาคือประมาณปี 1980 - 1990 นี้เอง แพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีหน้าที่ดูแลรักษาเด็กที่ถูกทารุณกรรมที่เข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาล จึงเริ่มทำการศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบตามกระบวนการทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีหลักฐานและน่าเชื่อถือตามหลักการทางวิทยาศาสตร์

อุปนิสัยการณ

การศึกษาอุปนิสัยการณของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กได้มาจากการคิดสัตส่วนของประชากรผู้ซึ่งในวัยเด็กเคยมีประสบการณ์ของการถูกทารุณกรรมมาก่อน จากการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน โดยการสอบถามประชากรวัยผู้ใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ และนิวซีแลนด์ พบว่าประชากรในแต่ละประเทศเคยถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็ก เป็นอัตราร้อยละ 6 ไปจนถึง 62 ในเพศหญิง และ ร้อยละ 3 ถึง 31 ในเพศชาย ซึ่งจำนวนของผู้ถูกทารุณกรรมทางเพศในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันมากเช่นนี้อาจเป็นเพราะมีปัจจัยหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. อิทธิพลของคำจำกัดความต่อการค้นหาความชุกของเหตุการณ์

คำจำกัดความที่สละกหลายทั้งจากนักวิชาการและจากคนในสังคมเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการค้นหาความชุกของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การกำหนดระดับอายุของผู้กระทำว่าระดับอายุสูงที่สุดเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นการกระทำทารุณทางเพศ การที่ผู้กระทำเป็นวัยรุ่นหรือเป็นเพื่อนถือเป็นการกระทำทารุณทางเพศหรือไม่ เช่น ในประเทศอังกฤษได้ทดลองการค้นหาอุปนิสัยการณ โดยการให้คำจำกัดความของการทารุณกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นนำไปใช้วัดโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยที่เหมือนกัน ผลปรากฏว่าได้อัตราความชุกของเด็กที่เคยถูกทารุณกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน Kelly และคณะ (1991) ได้ทำการสำรวจเด็กนักเรียนอายุ 16 - 21 ปี เกี่ยวกับประสบการณ์ทางเพศที่เด็กเคยได้รับ โดยใช้คำจำกัดความที่แตกต่างกันถึง 9 คำนิยาม ซึ่งเริ่มจากคำจำกัดความที่แสดงถึงความรุนแรงในระดับที่น้อยที่สุด เช่น การถูกสัมผัส หรือการที่ผู้ใหญ่ใช้วิธีวาระเพศให้เด็กดู อัตราความชุกที่ได้ในเด็กนักเรียนหญิงที่เคยถูกทารุณกรรมทางเพศนี้มีจำนวนร้อยละ 59 และในเพศชายมีจำนวนร้อยละ 27 เมื่อเปรียบเทียบกับความชุกที่เกิดขึ้นภายใต้คำจำกัดความที่แสดงถึงระดับความรุนแรงของการกระทำทารุณที่มากที่สุด ในเพศหญิงรายงานว่าจะเคยถูกทารุณกรรมทางเพศจำนวนร้อยละ 4 และเพศชายจำนวนร้อยละ 2 (อ้างถึงใน Smith และ Bentovim, 1994)

2. อิทธิพลของระเบียบวิธีวิจัยต่ออัตราอุปนิสัยการณที่เกิดขึ้น

การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการทารุณกรรมทางเพศไม่เพียงแต่เป็นการรื้อฟื้นความทรงจำอันเจ็บปวดของผู้ถูกทารุณกรรมทางเพศเท่านั้น แต่วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลก็เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการศึกษานุปนิสัยการณ เช่น การสร้างกรอบคำถามเกี่ยวกับการถูกทารุณกรรมทางเพศ Wyatt และ Peters (1986) ได้ศึกษาสิ่งตีพิมพ์ของประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับเรื่องนี้จำนวน 4 ฉบับ ที่ได้รายงานอัตราการเกิดเหตุการณ์ของการทารุณกรรมทางเพศ ซึ่งมีตั้งแต่ร้อยละ 15 ไปจนถึงร้อยละ 62 จำนวน 2 ฉบับแสดงอัตราของผู้ถูกทารุณกรรมทางเพศในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีคำถามกว้างๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ของการถูกทารุณกรรมทางเพศในทุกรูปแบบ ในขณะที่

อีก 2 ฉบับ แสดงอัตราของผู้ถูกทารุณกรรมทางเพศสูงกว่า เพราะใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและใช้คำถามที่เฉพาะเจาะจง และจำแนกลักษณะของการถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับ พวกเขาได้ให้แนวคิดที่ว่า การเก็บรวบรวมเกี่ยวกับเรื่องนี้ควรสร้างคำถามแบบเจาะลึก และคำถามนั้นต้องชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะหรือรูปแบบของการทารุณกรรมทางเพศ ซึ่งจะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามหมดทันท่วงที่จะปิดบังข้อมูล ในขณะที่ถ้าใช้คำถามแบบเปิดกว้างจะทำให้ผู้ตอบสามารถหลีกเลี่ยงที่จะตอบคำถามนั้นได้

3. เพศของผู้ถูกทารุณกรรมทางเพศต่ออุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น

จากการศึกษาที่ผ่านมาทั้งหมดแสดงอัตราของอุบัติการณ์ที่เพศหญิงถูกทารุณกรรมทางเพศมากกว่าเพศชาย ในการศึกษาจากโรงพยาบาลพบว่า เด็กเพศหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศมีมากกว่าเพศชาย 9-10 เท่า ความแตกต่างของอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเพศหญิงกับชายนั้นสามารถอธิบายได้ว่า การกระทำทารุณทางเพศต่อเด็กชายมักจะไม่ได้รับความสนใจและจดบันทึกเหตุการณ์ไว้ ทั้งจากหน่วยงานที่ให้บริการทางสังคมและจากโรงพยาบาล

4. ระดับเศรษฐกิจ

ครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำทารุณทางเพศต่อเด็ก แต่เท่าที่ผ่านมามักพบว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจะมาจากครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น บุคคลในกลุ่มนี้จะมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสถานบริการสนับสนุนและช่วยเหลือของรัฐบาลมากกว่าบุคคลในกลุ่มอื่น ๆ ทำให้สังคมภายนอกบ้านรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามจากการศึกษาต่าง ๆ มักพบว่าครอบครัวที่มีประวัติการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กมักจะเป็นครอบครัวที่มีความเครียดและแตกแยก เมื่อบุคคลเหล่านั้นมาขอรับบริการการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้น จึงทำให้ผู้ให้บริการทางการแพทย์รับรู้เหตุการณ์การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กในครอบครัวเหล่านี้

5. ความสัมพันธ์ของการทารุณกรรมทางเพศกับการทารุณกรรมทางร่างกาย

การศึกษาว่าในครอบครัวที่มีการทารุณกรรมทางร่างกายจะส่งผลให้เกิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กในครอบครัวนั้นยังได้ข้อมูลไม่แน่ชัด พฤติกรรมก้าวร้าวจะสัมพันธ์กับการใช้กำลังบังคับอย่างรุนแรงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งสิ่งนี้มักจะก่อให้เกิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเมื่อเกิดการทารุณกรรมทางร่างกายขึ้น จะต้องมีการทารุณกรรมทางเพศร่วมด้วยเสมอไป ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะของครอบครัวที่มีการทารุณกรรมทางร่างกายกับครอบครัวที่มีการทารุณกรรมทางเพศนั้นมีความแตกต่างกัน จำนวนหลายครอบครัวที่มีการทารุณกรรมทางเพศ มักพบว่าสมาชิกแสดงความเป็นมิตรต่อกัน

หรือมีแรงกดดันที่อยากให้เกิดความเจ็บปวดกับเด็ก ซึ่ง Faller (1990) อธิบายถึงรูปแบบของบุคคลที่กระทำทารุณต่อเด็กว่า บุคคลนั้นมีแรงจูงใจขั้นพื้นฐานที่เกลียดเด็กจึงก่อให้เกิดการกระทำทารุณทั้งทางร่างกายและทางเพศ ด้วยความตั้งใจที่จะทำให้เด็กตกใจกลัว (อ้างถึงใน Rutter, Taylor และ Herzov, 1994)

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการที่เราจะหาอุบัติการณ์และความชุกของปัญหานี้อย่างแท้จริงนั้นเป็นสิ่งที่ยากลำบากยิ่ง แต่อย่างไรก็ตามได้มีผู้พยายามจะรวบรวมสถิติเกี่ยวกับการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กไว้ เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหานี้ ดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา หน่วยงาน The National Center for Child Abuse and Neglect ได้รวบรวมสถิติของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ พบว่ามีจำนวนอย่างน้อย 100,000 รายต่อปี ในขณะที่ความจริงแล้วคาดว่าจะมีเด็กที่ตกเป็นเหยื่อถึง 200,000 - 500,000 ราย ส่วนประเทศฮ่องกง ในช่วงปี 1984 และ 1986 มีการรายงานจำนวนเด็กที่ถูกทารุณกรรมจำนวน 946 ราย ซึ่งจากจำนวนทั้งหมดนี้เป็นเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศถึงร้อยละ 3.5 - 4.5

สำหรับประเทศไทย จากสถิติของกรมตำรวจในปี พ.ศ. 2523 - 2530 มีการแจ้งความคดีข่มขืน (rape) เพียง 2,600 รายเท่านั้น ส่วนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติได้ศึกษาข่าวการข่มขืนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ตลอดปี 2527 พบว่ามีคดีข่มขืนเพียง 203 ราย ในทำนองเดียวกัน โรงพยาบาลตำรวจได้ทำการศึกษาย้อนหลังเกี่ยวกับอุบัติการณ์ผู้ป่วยเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 16 ปี ที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราที่มารับการรักษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ถึง พ.ศ. 2536 พบเด็กที่ถูกกระทำชำเราในปี 2532 จำนวน 156 ราย ปี 2533 จำนวน 154 ราย ปี 2534 จำนวน 140 ราย ปี 2535 จำนวน 153 ราย และปี 2536 จำนวน 284 ราย และจากสถิติดังกล่าวจะพบว่าในปี พ.ศ. 2536 จำนวนผู้ป่วยมีมากเป็น 2 เท่าของจำนวนผู้ป่วยเด็กในปีก่อนหน้านั้น (สุพล จงพาดนิษฐ์กุลธร, จันทนา วิชาศิริ, 2537)

เมื่อพิจารณาสถิติดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการรายงานจำนวนเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในระดับรุนแรงที่สุด นั่นก็คือ การถูกข่มขืนกระทำชำเราที่มากแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือรายที่ได้รับผลกระทบที่รุนแรงเกิดอาการผิดปกติทางกายและทางจิตใจที่มารับบริการการรักษาในโรงพยาบาล ส่วนตัวเลขเด็กที่ถูกกระทำชำเราทั้งหมดทั่วประเทศยังไม่มีผู้ใดรายงานให้ทราบได้ นอกจากนั้นในรายที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการถูกข่มขืนกระทำชำเรา มีจำนวนอีกเท่าใดนั้นก็ยังไม่มีการทราบเช่นกัน แต่เชื่อว่าจำนวนเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายน่าจะมีจำนวนมากกว่าที่ปรากฏหลายเท่าอย่างแน่นอน ซึ่งมีผู้เปรียบเทียบอุบัติการณ์ของการทารุณกรรมทางเพศที่ปรากฏให้เห็นเป็นเพียงส่วนน้อย เปรียบเสมือนส่วนยอดของภูเขาน้ำแข็งที่พื้นน้ำทะเล ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดจมอยู่ใต้น้ำทะเล ไม่สามารถมองเห็นได้

ความหมายของการทรมานทางเพศต่อเด็ก

การทรมานทางเพศต่อเด็กมีความหมายกว้างขวาง ไม่สามารถให้คำจำกัดความที่ชัดเจนและรัดกุมได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแต่ละสาขาวิชาชีพที่แตกต่างกันย่อมมีทรรณะในการมองพฤติกรรมกรรมการทรมานที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

Finkelhor และ Korbin (1988) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการกระทำทางเพศของผู้ใหญ่ต่อเด็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยมุ่งหวังที่จะตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ใหญ่ หรือ การกระทำทางเพศต่อเด็กโดยใช้กำลัง การบังคับขู่เข็ญ หรือหลอกลวงให้เด็กมีกิจกรรมทางเพศกับตน

หรือ การกระทำทางเพศต่อเด็ก โดยที่เด็กไม่ยินยอมแต่เด็กไม่สามารถปกป้องตนเองได้

รวมไปถึง การมีประสบการณ์ทางเพศระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล และการให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางเพศ โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อเด็กกระทำกิจกรรมนั้นแล้วจะได้รับเงินเป็นสิ่งตอบแทน เช่น การถ่ายภาพเปลือย หรือการเป็นโสเภณีเด็ก

Baker และ Duncan (1985) ได้ให้ความหมายว่า เด็ก (อายุต่ำกว่า 16 ปี) ที่ถูกกระทำทรมานทางเพศ โดยผู้ที่มีวุฒิภาวะเต็มที่ให้เด็กผู้นั้นร่วมกระทำกิจกรรมทางเพศเพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เพศแก่ตน

Finkelhor และ Hotaling (1984) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า การทรมานทางเพศจะรวมไปถึงการมีเพศสัมพันธ์ทางเพศกับเด็ก จะเกิดขึ้นโดยการใช้กำลัง การข่มขู่ หลอกลวง ในขณะที่ผู้ใหญ่ขาดสติ หรือใช้อำนาจของความสัมพันธ์กับเด็กแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง

Sorrenti - Little, Bagley และ Robertson (1984) ได้โต้แย้งว่าความหมายของการทรมานทางเพศจะสัมพันธ์กับผลที่เกิดขึ้น นั่นคือเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ ก่อให้เกิดความผิดปกติหรือบกพร่องต่อพัฒนาการทางด้านสุขภาพจิตของผู้อ่อนเยาว์ (อ้างถึงใน Rutter, Taylor และ Herzov, 1994)

สำหรับ จิตตินันท์ (2537) กล่าวว่า การทรมานทางเพศต่อเด็กหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการล่วงเกินทางเพศต่อเด็ก หมายถึง การล่วงเกินหรือละเมิดสิทธิทางเพศต่อเด็กหรือเยาวชน ผู้ซึ่งยังพัฒนาไม่เต็มที่ โดยที่เด็กยังไม่เข้าใจ ไม่ได้เอ่ยปากยินยอม และผู้ใหญ่ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กในลักษณะที่สังคมไม่ยอมรับ

ส่วน อุมภาพร ตรังคสมบัติ (2537) ได้ให้คำจำกัดความว่า เป็นการกระทำใด ๆ ต่อเด็กโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ใหญ่ โดยที่เด็กยังไม่เจริญเติบโตถึงวุฒิภาวะพอที่จะเข้าใจการกระทำเหล่านั้น หรือตกลงยินยอมร่วมในการกระทำเหล่านั้นได้

รูปแบบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

สำหรับ จิตตินันท์ (2537) ได้แบ่งรูปแบบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กไว้ดังนี้

1. กรณีที่ไม่รุนแรง

เป็นการทารุณกรรมทางเพศที่ไม่มีการสัมผัสร่างกาย เช่น การเปลือยกายให้เด็กดูวัยะเพศ แอบดูเด็กอาบน้ำ พุดจาชวนลามู พุดส่องแสงส่องผ่าน โทรทัศน์ลามก หรือการให้เด็กดูภาพลามก วิดีโอลามก เพื่อเร่เร้าหรือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศต่อเด็ก

2. กรณีที่รุนแรง

เป็นการทารุณกรรมทางเพศที่มีการสัมผัสร่างกายเด็กด้วย แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 ยังไม่ถึงขั้นล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศของเด็ก เช่น การลูบคลำอวัยวะเพศ หรือตามร่างกาย เด็กด้วยมือหรือปาก เพื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศต่อเด็ก การให้เด็กจับคลำอวัยวะเพศ หรือสำเร็จความใคร่ให้ผู้อื่นกระทำ

2.2 มีการล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศหรือทางทวารหนักของเด็ก เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำก่อนนจารทางทวารหนัก

ชนิดของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

อุมาพร ตรีภคสมบัติ (2537) ได้แบ่งชนิดของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กอย่างกว้าง ๆ ได้

2 แบบ คือ

1. มีการใช้กำลังบังคับขู่ข่มเด็กให้มิจกกรรมทางเพศด้วย ลักษณะที่รุนแรงที่สุดของแบบนี้ก็คือ การข่มขืน (rape)
2. ไม่ได้มีการใช้กำลังบังคับขู่ข่ม แต่มักเป็นการหลอกล่อ ชักชวนเด็กโดยให้สิ่งตอบแทนซึ่งอาจเป็นของรางวัล ขนม ของเล่น หรือการมีความสัมพันธ์เป็นพิเศษ เป็นคนโปรดของผู้ใหญ่ เป็นต้น

ส่วน อัมพล สุอำพัน (2537) ได้แบ่งชนิดของการทารุณกรรมทางเพศตามลักษณะของการกระทำ ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กโดยใช้กำลัง ผู้กระทำมักจะทำเพียงครั้งเดียวหรือจำนวนน้อยครั้ง เด็กผู้เคราะห์ร้ายมักเป็นเด็กเพศหญิงอายุ 8 - 10 ปี แต่อาจจะเป็นเด็กเล็กกว่านี้ก็ได้ เด็กเหล่านี้มักจะมีอาการบาดเจ็บทางกายมากจนถึงกับพิการได้ เช่น มีการฉีกขาดของช่องคลอดจนถึงทวารหนัก บางรายมีการติดเชื้อซ้ำเติมจนต้องตัดมดลูกทิ้ง สูญเสียความสามารถในการมีบุตรไปในที่สุด การทารุณกรรมทางเพศชนิดนี้มักจะมาพบแพทย์ในลักษณะฉุกเฉิน

2. มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กเป็นระยะเวลาสั้น ซึ่งพบได้น้อยกว่าพวกแรก เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ 9 ใน 10 รายจะเป็นแบบนี้ ผู้เคราะห์ร้ายมักเป็นเด็กโตก่อนเข้าวัยรุ่น หรือวัยรุ่นระยะต้น ผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กมักจะเป็นคนที่ใกล้ชิด คู่แคบ อาจจะเป็น บิดา พี่ชายน้องชาย ญาติ หรือเพื่อนบ้าน ความสัมพันธ์อาจงานเป็นปี เด็กมักจะไม่พูดถึงเรื่องนี้เลยโดยที่เด็กบางรายได้รับความพอใจ ความสนใจ เอาใจใส่ ได้บางสิ่งบางอย่างที่ต้องการ จากการยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ใหญ่ บางรายก็ถูกข่มขู่ไม่ให้เล่าความจริงที่เกิดขึ้นให้ใครฟัง

Finkelhor, 1984 (อ้างถึงใน Rutter, Taylor และ Hersov, 1994) ได้แบ่งแยกชนิดและความแตกต่างของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กเพื่อใช้ในการประเมินความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ ซึ่งเขาได้แบ่งออกได้เป็น

1. ระดับอายุของเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย
2. ระดับอายุของผู้กระทำ รวมถึงความแตกต่างของอายุระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับเหยื่อ ซึ่งถ้าเหตุการณ์เกิดขึ้นภายในครอบครัว สังคมจะมองว่าเป็นการทารุณกรรมทางเพศมากกว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นนอกบ้าน
4. เพศของเหยื่อ ซึ่งถ้าเกิดขึ้นกับเด็กชาย สังคมจะรู้สึกว่าการละเมิดนั้นรุนแรงน้อยกว่าเกิดขึ้นกับเด็กหญิง
5. เพศของผู้กระทำทารุณและลักษณะของการมีกิจกรรมทางเพศ
6. ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาว่ารุนแรงหรือไม่
7. ความคิดเห็นของบุคคลในสังคมที่ต่างเพศกันเกี่ยวกับเหตุการณ์การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

Finkelhor และ Redfield (อ้างถึงใน Rutter, Taylor และ Hersov, 1994) ได้ใช้ตัวแปรดังกล่าวข้างต้นศึกษาเพื่อจัดลำดับความรุนแรงของเหตุการณ์ โดยนำไปสอบถามกับผู้ปกครองของเด็กโดยทั่วไป พบว่าตัวแปรด้านระดับอายุของผู้กระทำและลักษณะของการมีกิจกรรมทางเพศกับเด็ก เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่จะบอกถึงระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ เช่น สังคมจะมองว่า การที่ผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป กระทำกิจกรรมทางเพศโดยให้เด็กเข้าร่วมด้วย จะถูกตีความหมายว่าเป็นการทารุณกรรมทางเพศมากกว่าการที่ผู้กระทำมีอายุ ต่ำกว่า 20 ปี ส่วนในด้านลักษณะของการมีกิจกรรมทางเพศ สังคมจะรู้สึกว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กหรือการพยายามที่จะร่วมเพศกับเด็ก เป็นการทารุณกรรมทางเพศมากกว่าการที่ผู้ใหญ่จับต้องอวัยวะเพศของเด็ก การโชว์อวัยวะเพศให้เด็กดู หรือการถ่มมรดก

สำหรับตัวแปรอื่น ถึงแม้จะถูกจัดลำดับความสำคัญและความรุนแรงน้อยกว่า 2 ตัวแปรแรกที่กล่าวมาข้างต้น แต่บุคคลในสังคมก็ได้ให้ความสนใจในแต่ละตัวแปร ดังนี้

- การกระทำกิจกรรมทางเพศโดยใช้กำลังกับเด็กจะรุนแรงมากกว่าไม่ใช้กำลัง
- ตัวแปรด้านความสัมพันธ์ของผู้กระทำกับเหยื่อ บิดากระทำต่อบุตรสาว มารดากระทำต่อบุตรชาย ญาติเพศชายกระทำต่อหลานสาว จะถูกมองว่าเป็นการทารุณกรรมทางเพศมากกว่าบุคคลภายนอกบ้านเป็นผู้กระทำ ในขณะที่เดียวกันถ้าผู้กระทำเป็นเพศหญิง จะถูกมองว่าเป็นการกระทำทารุณที่มีระดับความรุนแรงน้อย
- เพศชายกับเพศหญิงจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กแตกต่างกัน โดยที่เพศชายจะรู้สึกว่าการกระทำนี้มีระดับความรุนแรงน้อย ในขณะที่เพศหญิงรู้สึกว่าการรุนแรงมาก

สาเหตุของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

จูไร อภัยจิรวรรณ (2537) ได้จำแนกสาเหตุของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กออกเป็น 3 ประเด็น คือ

1. จากครอบครัว ผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่

1.1 ผู้ปกครองที่มีอายุน้อย หรือมีวุฒิภาวะของอารมณ์และบุคลิกภาพเป็นเด็กกว่าอายุ ต้องพึ่งพิงผู้อื่นอยู่เสมอ เกิดความสับสนในการแสดงบทบาทของตนเอง ทำให้ไม่สามารถปกป้องเหตุร้ายที่เกิดขึ้นกับเด็กได้ เช่น ครอบครัวที่มีบิดาเป็นหัวหน้าครอบครัวและมีอำนาจ ส่วนมารดาอ่อนแอทางอารมณ์และบุคลิกภาพ จึงไม่สามารถปกป้องบุตรที่ถูกบิดาทารุณกรรมได้ หรือครอบครัวที่มีบุตรชายคนโตเป็นผู้รับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว เมื่อมีเหตุการณ์การทารุณกรรมทางเพศต่อน้องสาว มารดาปรับตัวไม่พยายามช่วยเหลือปกป้อง ยิ่งไปกว่านั้นมารดาอาจสนับสนุนให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นเพราะต้องการให้เกิดความมั่นคงในสภาพของครอบครัว

1.2 เกิดปัญหาขึ้นภายในครอบครัว เช่น ครอบครัวที่ต้องมุ่งทำมาหากินจนต้องทิ้งบุตรให้อยู่ตามลำพัง ครอบครัวที่บิดาหรือมารดาติดอยู่ในอภายมุข สิ่งเสพติดต่าง ๆ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่ต้องเร่งร้อนหางานทำให้ไร้ที่พิทักษ์ที่ปลอดภัย ครอบครัวที่มีลูกจำนวนมาก เป็นต้น

1.3 สัมพันธภาพภายในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ เช่น บิดามารดาไม่เคยเลี้ยงดูบุตรคนนี้เลย หรือเป็นบุตรที่ติดมากับคู่สมรสใหม่ เป็นต้น

1.4 เคยมีประสบการณ์ได้รับการทารุณในวัยเด็ก เช่น มีประวัติว่าถูกทอดทิ้ง พบการทะเลาะตบตีของบิดามารดาเป็นประจำ จนเห็นว่า การต่อสู้อันรุนแรงเป็นสภาพปกติ ละสมเป็นบุคลิกภาพแบบก้าวร้าวหรืออันธพาล มักพบในกรณีที่ยอบช่มชินเด็ก

1.5 มีความผิดปกติทางเพศ เช่น ชอบทารุณกรรมทางเพศผู้อื่น ชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก มีความต้องการทางเพศสูง เป็นต้น

1.6 สัมพันธภาพทางเพศระหว่างคู่สมรสล้มเหลว เช่น คู่สมรสไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเพียงพอ คู่สมรสอยู่ในภาวะเจ็บป่วย จึงใช้เด็กที่อยู่ใกล้ชิดเป็นเครื่องทดแทน

2. ตัวเด็ก

2.1 เป็นเด็กที่มีการเจริญเติบโตเร็วและเป็นสาวกว่าวัย

2.2 เด็กใช้การเรียนรู้ว่าความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้ได้รับในสิ่งที่เขาขาดหายไป เช่น ความรัก ความมั่นคง

2.3 เด็กมักมีขีดจำกัดในการปกป้องตนเอง โดยเฉพาะเด็กเล็ก เด็กพิการ ปัญญาอ่อน

3. สังคม

3.1 รูปแบบสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ทำให้ความเป็นอยู่ แบบแผนของชีวิตในสังคมเปลี่ยนไป เช่น มีจำนวนครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ปัญหาชาติที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัย

3.2 ค่านิยมบริโภควัตถุหรือวัตถุนิยมสูงขึ้นทำให้ทุกคนต้องแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการของตน เช่น การขายบุตรให้เป็นโสเภณี

3.3 มีค่านิยมทางเพศที่ผิด ๆ ในสังคม เช่น ค่านิยมเปิดพรหมจรรย์

ในขณะเดียวกัน ผู้ที่ทำงานช่วยเหลือและดูแลสุขภาพอยู่กับชีวิตเด็ก ๆ ที่ต้องตกอยู่ในความทุกข์ทรมานจากการถูกทารุณกรรมทางเพศ ดังเช่น มนตรี สินทวีชัย (2537) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นต้นเหตุของการเกิดปัญหานี้ออกเป็น 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

ปัจจัยด้านค่านิยม ซึ่งเป็นสิ่งที่ปลูกฝังจากการเลี้ยงดูตั้งแต่เล็ก ๆ ที่ผู้กระทำการล่วงเกินทางเพศต่อเด็กถูกเลี้ยงดูแบบไม่เหมาะสม เช่น ถูกปล่อยปละละเลย ถูกเลี้ยงดูอย่างขาดความรัก ถูกเลี้ยงดูแบบถูกทำร้ายอย่างรุนแรง หรืออยู่ในบรรยากาศของครอบครัวที่มีแต่ความกดดัน ไร้ความสุข โดยไม่มีอำนาจใด ๆ ในการต่อรอง เมื่อเขาเติบโต ความก้าวร้าวจึงอาจแสดงออกมในลักษณะการล่วงเกินทางเพศต่อเด็ก หากสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อความก้าวร้าวของเขา

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่ถูกย่ำยีด้วยสิ่งเร้าทางเพศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ วิดีโอลามก สถานเริงรมย์ต่าง ๆ แม้ธาตุแท้ทางจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังให้เก็บกดความก้าวร้าวที่เป็นทุนเดิม และจะถูกควบคุมด้วยกติกาและบรรทัดฐานของสังคม อย่างไรก็ตาม เขาอาจจะยากต่อการยับยั้งชั่งใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นจากปัจจัยแวดล้อมเร่งเร้าให้เขาปฏิบัติสิ่งอันเลวร้ายต่อเด็ก

เมื่อพิจารณาสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหานี้มาจากปัจจัยจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กจากบุคคลในครอบครัว (incest) เช่น บิดา หรือญาติพี่น้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน เป็นเครื่องแสดงถึง

ความสัมพันธ์ที่ผิดปกติในครอบครัว ซึ่งอาจสรุปลักษณะของครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูงต่อการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของครอบครัว

ลักษณะของครอบครัวที่ทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กส่วนใหญ่มักพบว่า ความสัมพันธ์กันในครอบครัวเป็นแบบเย็นชา ครอบครัวที่มีโครงสร้างแบบมีผู้หนึ่งผู้ใดเป็นใหญ่ภายในบ้าน โดยเฉพาะบิดาจะมีอำนาจมากที่สุดในบ้านและมีนิสัยชอบใช้กำลังบังคับ ชูเชิญ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาไม่ดี ซึ่งมักเกิดจากการขาดความอบอุ่นในวัยเด็ก เป็นครอบครัวปิด แยกตัวอยู่โดดเดี่ยว ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ในกรณีที่บิดาเป็นผู้กระทำอาจเป็นเพราะต้องการความรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจและสามารถควบคุมสมาชิกในครอบครัวได้ แต่ในทางกลับกัน มีการศึกษาว่ารูปแบบของครอบครัวที่มาจากบิดามีอำนาจมากในครอบครัวและบิดาเป็นผู้ตาม บิดาจะเป็นผู้กระทำทารุณทางเพศต่อบุตรเพื่อต้องการความรู้สึกว่าตนเองมีพลังอำนาจ ดังนั้น การที่ลักษณะการอยู่ร่วมกันของบุคคลในครอบครัวที่มีบทบาทที่ไม่สมดุลย์นี้ จะทำให้ครอบครัวเกิดภาวะการกระทำทารุณทางเพศต่อเด็กได้มาก

2. ปัญหาทางเพศ

ปัญหาทางเพศเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสัมพันธภาพระหว่างสามีภรรยา การที่ภรรยาไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางเพศของสามีได้ อาจเนื่องมาจากการเจ็บป่วยทางกาย ไม่สบาย หรือมีอาการซึมเศร้า จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการทารุณกรรมทางเพศต่อบุตรได้

บางรายมีความผิดปกติทางจิตเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น ชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ชอบโชว์อวัยวะเพศ ถ้ามอง หรือพวกชอบความรุนแรงในขณะมีเพศสัมพันธ์

3. การขาดสัมพันธภาพกับสังคม

เป็นลักษณะที่บิดาเป็นคนเก็บตัวไม่ชอบการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นนอกจากครอบครัว ดังนั้นเมื่อเกิดความคับข้องใจ หรือมีปัญหาทางเพศ จึงหันมาทารุณกรรมทางเพศกับเด็ก

4. การเกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่

ครอบครัวลักษณะนี้มารดาจะไม่ค่อยได้ทำหน้าที่ของภรรยาที่ดี แต่จะผลัดภาระไปให้บุตรสาวเป็นผู้รับผิดชอบแทน ทำให้บิดามองบุตรสาวว่าเป็นเสมือนภรรยาที่น้อย นอกจากนั้นยังใช้เด็กเป็นที่ระบายความต้องการทางเพศของตน และเป็นที่พักทางด้านจิตใจ ซึ่งจะเป็นการยับยั้งพัฒนาการตามปกติของเด็กในด้านการสร้างสัมพันธภาพทางเพศกับบุคคลอื่นเมื่อเด็กเติบโตขึ้น

5. การติดยาเสพติดประเภทแอลกอฮอล์

การติดยาเสพติดประเภทแอลกอฮอล์จะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กจากบุคคลในครอบครัวที่ใช้สารเสพติดประเภทนี้ ซึ่งจากการศึกษาของ คาวาลิน (Cavalin, 1966) พบว่าบิดาที่กระทำทารุณทางเพศต่อบุตรสาวมีพฤติการณ์ของการเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง

6. ความไม่ชัดเจนของขอบเขตส่วนตัว

ลักษณะครอบครัวแบบนี้ มักพบว่ามี ความลับ ในการลำดับความสัมพันธ์ในหมู่ญาติและสมาชิกในครอบครัว ไม่เคารพสิทธิและขอบเขตส่วนตัวของกันและกัน เช่น ไม่มีการกันขอบเขตส่วนตัว ขาดความเป็นส่วนตัว เช่น การใช้ห้องน้ำร่วมกัน ความแออัดในการนอนอยู่ร่วมกัน

7. การใช้กลไกทางจิตแบบปฏิเสธ

เป็นกลไกทางจิตที่ใช้บ่อยที่สุดสำหรับบิดาที่มีเพศสัมพันธ์กับบุตรสาวของตน โดยจะให้เหตุผลว่าเป็นการสอนเรื่องเพศให้แกบุตร ในขณะที่มารดาไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้เพราะกลัวว่าตนจะได้รับอันตราย ส่วนเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจะใช้กลไกทางจิตแบบปฏิเสธ และไม่แสดงความรู้สึก เพื่อเป็นการป้องกันความรู้สึกอายและผิด และทำให้ครอบครัวสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้

ผลกระทบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กจะก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงและยาวนานในหลายด้าน ได้แก่

1. ผลกระทบทางร่างกาย

ในการพิจารณาถึงผลกระทบของการทารุณกรรมทางเพศต่อด้านร่างกายของเด็ก ต้องเริ่มจากปฏิกริยาการตอบสนองของเด็กต่อการกระทำนั้น ผลกระทบทางด้านร่างกายขึ้นอยู่กับรูปแบบของการกระทำ ทารุณ อายุ และระดับขั้นพัฒนาการของเด็ก เช่น การพยายามร่วมประเวณีกับเด็ก จะก่อให้เกิดผลต่างไปจากการกระทำต่อวัยรุ่น ซึ่งสามารถจำแนกผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1.1 ก่อให้เกิดบาดเจ็บแผลจากการใช้กำลังบังคับขู่เข็ญให้เด็กมีกิจกรรมทางเพศด้วย ซึ่งบางรายอาจถึงแก่ความตายได้

1.2 การเจ็บป่วยจากการติดเชื้อ เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หงอกซิฟิลิส หนองใน การอักเสบในอุ้งเชิงกราน การแพร่กระจายของเชื้อทางเพศสัมพันธ์สู่ปากหรือทวารหนัก โรคตับอักเสบ และที่สำคัญที่สุดคือโรคเอดส์ บางรายอาจทำให้เกิดความผิดปกติที่ถาวร เช่น ต้องตัดมดลูกทิ้ง เป็นต้น

2. ผลกระทบทางจิตใจ

การทารุณกรรมทางเพศจะก่อให้เกิดบาดแผลทางจิตใจ (Psychic trauma) ซึ่ง Finkelhor และ Browne (1986) ได้อธิบายกลไกของการเกิดบาดแผลทางจิตใจไว้ 4 ประการ คือ

2.1 Traumatic sexualization

การที่เด็กถูกกระตุ้นทางเพศก่อนวัยอันสมควร และการที่ผู้ใหญ่มีพฤติกรรมเสริมการตอบสนองทางเพศของเด็ก เช่น ให้รางวัล ให้ความเอ็นดูเป็นพิเศษ ทำให้เด็กหันไปใช้พฤติกรรมทางเพศเป็น

เครื่องมือ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอื่น ๆ ที่ตนต้องการ สิ่งนี้จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันสมควร ความสับสนในเอกลักษณ์ทางเพศและการกระตุนทางเพศที่ผิดปกติ

2.2 Powerlessness

เด็กจะรู้สึกว่าจะช่วยตนเองไม่ได้ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์รอบตัวได้ อันสืบเนื่องมาจากการถูกทำร้ายร่างกาย ซึ่งจะนำไปสู่ความกลัวและความวิตกกังวล

2.3 Stigmatization

เด็กจะมีความรู้สึกว่าจะตนเองแตกต่างไปจากเด็กคนอื่น เป็นสิ่งของหรือร่างกายที่ชำรุดแล้ว (damaged goods syndrome) เด็กจะรู้สึกว่าจะร่างกายของตนถูกทำลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ายังคงมีการบาดเจ็บของอวัยวะเพศหรือมีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เด็กจะกลัวว่าจะเกิดความพิการอย่างถาวรกับร่างกาย ตน กลัวว่าตนจะไม่สามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศแบบปกติ กลัวการแต่งงาน และกลัวการตั้งครรภ์และการมีบุตร

บางครั้งเด็กจะใช้วิธีการโทษตนเองเพื่อปฏิเสธการกล่าวโทษบิดาหรือผู้กระทำทารุณ เช่น "ถ้าฉันไม่ให้ทำ พ่อก็คงไม่อยากหลับนอนกับฉัน" ทั้งหมดนี้นำไปสู่ความอับอาย ความรู้สึกผิด และรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า

2.4 Betrayal

เด็กจะรู้สึกว่าจะตนเองถูกทรยศหักหลังเพราะถูกใช้เป็นเครื่องมือบังคับความต้องการทางเพศ โดยบุคคลที่ตนเองไว้วางใจ รวมทั้งยังรู้สึกว่าจะมารดาเป็นผู้ทรยศ เนื่องจากไม่สามารถปกป้องตนจากการถูกทำร้าย และเด็กจะยังมีความรู้สึกมากขึ้นเมื่อมารดาปฏิเสธที่จะรับรู้เหตุการณ์ ตำหนิ หรือกล่าวโทษว่าเด็กเป็นต้นเหตุ ความรู้สึกนี้อาจแผ่ขยายไปยังบุคคลอื่นทำให้เด็กขาดความไว้วางใจผู้ใหญ่ รวมทั้งมีความโกรธรุนแรงอีกด้วย

อาการทางจิตใจภายหลังถูกทารุณกรรมทางเพศ

อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ระยะ คือ

ระยะเริ่มแรก (immediate effects)

เกิดในระยะเวลาที่เด็กเพิ่งถูกทารุณกรรมทางเพศ ซึ่งสามารถจำแนกความผิดปกติออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ก. ภาวะตึงเครียดที่เกิดจากภัยอันตราย (Traumatic stress disorders) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- การเห็นภาพของการถูกทารุณกรรมทางเพศซ้ำ ๆ (Flashback) ทำให้เด็กรู้สึกว่าจะเหตุการณ์แสร้งว่านั้นเกิดขึ้นกับตนซ้ำแล้วซ้ำอีก

- พฤติกรรมถอนตัวออกจากสถานการณ์หรือสังคม เป็นกลไกทางจิตของเด็กที่พยายามหลบหนีจากสถานการณ์นั้น ซึ่งจะแสดงออกโดยการขาดความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ

- การแสดงท่าทีห่างเหินกับบุคคลอื่น การแยกตัว และการมองสิ่งรอบตัวด้วยสายตาที่เป็นชา

- อาการวิตกกังวล ซึ่งเด็กจะแสดงอาการตื่นตัวมากผิดปกติ นอนไม่หลับ ผื่นร้าย โดยอาจผื่นซ้ำ ๆ เกี่ยวกับเรื่องการถูกทารุณ หรือฝันว่าตนเองถูกลงโทษจากการกระทำเช่นนั้น อาการต่าง ๆ เหล่านี้ จะนำไปสู่ความรู้สึกผิด

- การสูญเสียความทรงจำชั่วคราว รู้สึกว่างเปล่าเหมือนไม่มีชีวิตจิตใจ ความรู้สึกสูญเสีย ซึมเศร้า และหงุดหงิดง่าย

นอกจากนั้น เด็กจะมีอาการหวาดกลัว วิตกกังวล บ่นว่ามีอาการเจ็บป่วยทางร่างกาย (Somatic complaint) โรคนอนหลับแปรปรวน (Psychosomatic disorders) บางรายจะมีอาการหวาดกลัว และหลีกเลี่ยงจากผู้ชายทุกคน ส่วนในเด็กเล็ก มักพบว่ามีอาการปัสสาวะรดที่นอน ตื่นกลัวและมีพฤติกรรมก้าวร้าว

ข. ภาวะซึมเศร้า

อาการซึมเศร้าเป็นอาการผิดปกติที่พบได้บ่อยมากที่สุดของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ จากการศึกษาของ Sansonet - Hyden และคณะ (1987) รายงานว่า เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลฝ่ายจิตเวช มีอุบัติการณ์ของการเป็นโรคซึมเศร้า (Major depression) ถึงร้อยละ 71 และในผู้ป่วยกลุ่มนี้มีอุบัติการณ์ของการพยายามฆ่าตัวตายมากกว่ากลุ่มเด็กป่วยทางจิตที่ไม่มีประวัติการถูกทารุณกรรมทางเพศ ทั้งนี้ Finkelhor และ Browne (1986) ได้ตั้งสมมติฐานว่า ภาวะซึมเศร้านี้เกิดขึ้นจากการที่เด็กรู้สึกว่ตนเองถูกทรยศจากผู้ใหญ่ เป็นผลทำให้พวกเขาขาดความไว้วางใจบุคคล มีความรู้สึกที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนความรู้สึกเป็นตราบาป (stigmatization) ก่อให้เกิดความรู้สึกเสวยร้าย อับอาย รู้สึกผิด ซึ่งจะมีผลต่อการมองภาพพจน์ของตนเองไปในทางลบ มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ค. ความผิดปกติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจะแสดงออกในลักษณะที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเรื่องเพศ สำเร็จความใคร่ด้วยตนเองบ่อยครั้ง หรือกระทำในที่สาธารณะ มีลักษณะยั่วเย้าเพศตรงข้าม (seduce)

ระยะยาว (long-term effects)

สามารถจำแนกความผิดปกติออกได้เป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ก. การพัฒนาความไว้วางใจพื้นฐาน

การที่เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศจะมีผลต่อการพัฒนาความไว้วางใจพื้นฐาน (basic trust) โดยเริ่มต้นมาจากการที่เด็กรู้สึกว่าตนเองถูกทรยศหักหลังจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัว

ที่ตนเองไว้วางใจมากที่สุด เช่น บิดา หรือญาติสนิท ในขณะที่มีการดาบฏเสไม่รับรู้ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และไม่สามารถปกป้องเด็กจากการถูกทารุณกรรมทางเพศได้ ทำให้ความรู้สึกนี้แผ่ขยายไปสู่บุคคลอื่น เมื่อเด็กเติบโตขึ้น ก็จะกลายเป็นคนที่ไม่ไว้วางใจใคร และไม่มีความรักให้กับผู้ใด

ข. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

หลังจากที่เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศแล้ว เด็กจะมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นสิ่งที่ชำรุดแล้ว (damaged goods syndrome) จากการที่เด็กจะรู้สึกว่าร่างกายของตนถูกทำลาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปฏิกิริยาจากบุคคลในสังคมที่ล้อเลียนตัวเด็ก แสดงการปฏิเสธไม่ยอมรับ หรือเด็กเกิดความรู้สึกอายและผิด ทำให้เด็กมองภาพพจน์ตนเองไปในทางลบ เป็นผลให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำในเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของเด็กในด้านต่าง ๆ มากมายหลายด้าน ซึ่งเด็กเหล่านี้จะแสดงออกโดยการไม่อยากไปโรงเรียน ขาดสมาธิ รวมทั้งการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจะไม่สนใจดูแลสุขภาพและความสะอาดของร่างกาย ใส่เสื้อผ้าเก่า สกปรก ไม่รักษาความสะอาดผมและร่างกาย ซึ่ง Goodwin, 1982 (อ้างใน Bentovim และคณะ, 1988) เรียกกลุ่มอาการนี้ว่า Cinderella syndrome

ส่วนในเด็กโต ความรู้สึกต่อยุทธศาสตร์ในตนเองจะสัมพันธ์กับความรู้สึกเศร้า ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่ทำร้ายตนเอง เช่น การรับประทานยาเกินขนาด การหนีออกจากบ้าน และกลายเป็นผู้กระทำการทารุณกรรมต่อบุคคลอื่นเสียเอง

ค. อาการซึมเศร้า และมีพฤติกรรมฆ่าตัวตาย

อาการซึมเศร้าเป็นอาการที่พบได้บ่อย โดยเฉพาะในเด็กวัยรุ่นที่มีประวัติถูกทารุณกรรมทางเพศ และมีหลายรายมาโรงพยาบาลฝ่ายจิตด้วยโรคซึมเศร้าที่มีอาการวิกลจริต (Major depression with psychotic features) อารมณ์เศร้าจะมีส่วนสัมพันธ์กับความโกรธ ซึ่งพบได้บ่อยในกลุ่มเด็กที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ผู้เคราะห์ร้ายมักจะแสดงความรู้สึกหม่นทอนทางและสิ้นหวัง เด็กมักจะรู้สึกโกรธผู้กระทำทารุณ หรือสมาชิกในครอบครัว เหตุที่เป็นเพศชายกับเพศหญิงจะเกิดความรู้สึกโกรธต่อบุคคลที่แตกต่างกันโดย เพศชายจะโกรธบิดา ส่วนเพศหญิงจะโกรธมารดา

Monck และคณะ (1993) ได้ใช้แบบประเมินภาวะซึมเศร้า (CDI) ของ Kovacs และ Beck (1997) ประเมินสภาพอารมณ์ของเด็ก พบว่า การแสดงความคิดปกตคือออกมาทางด้านร่างกายเป็นกลุ่มอาการที่พบมาก เช่น ความผิดปกติในด้านการนอน และความอยากอาหาร ความรู้สึกอ่อนแรง เหนื่อยล้าและความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของตน เกือบ 1 ใน 4 ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ (ร้อยละ 24) แสดงความวิตกกังวลอย่างมากเกี่ยวกับอนาคต โดยพวกเขาจะเกิดความรู้สึกกลัวว่าจะมีสิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับตน เด็กที่มีภาวะซึมเศร้าจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเด็กจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำที่สุดเกี่ยวกับเรื่องภาพลักษณ์ของตนเอง และความสัมพันธ์กับเพื่อน

ง. พฤติกรรมก้าวร้าว

พบว่าเด็กจะมีความโกรธและมีความสามารถในการควบคุมความต้องการของตนเองต่ำ โดยเด็กจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวไปสู่อุปการคน และจากการใช้แบบสำรวจพฤติกรรมมักพบว่าเด็กเหล่านี้ จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ต่อต้านสังคม

จ. ความบกพร่องในการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน

เด็กมักจะขาดทักษะในการเข้าสังคม มีความยากลำบากในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลและหลีกเลี่ยงจากสังคม เนื่องจากครอบครัวของเด็กจะให้เด็กแยกตัวจากสังคมและเพื่อน

ฉ. ปัญหาด้านการเรียน

ความบกพร่องในการเรียน เกิดขึ้นเนื่องจากเด็กจะหมกมุ่นครุ่นคิดเกี่ยวกับเรื่อง การถูกทารุณกรรมทางเพศ ทำให้ขาดสมาธิ รวมทั้งยังมีความต้องการหลบหนีจากสังคม ทำให้เด็กขาดเรียนบ่อยๆ เด็กจะระบายความโกรธที่มีต่อผู้กระทำทารุณไปสู่นักคนอื่นในขณะที่อยู่โรงเรียน เช่น มีพฤติกรรมแกล้ง ขอบรบกวนผู้อื่น

ช. อาการ Hysterical และ Dissociative

Hysterical เป็นอาการทางจิตเวชชนิดหนึ่งที่มีการสูญเสียหรือเปลี่ยนแปลงในหน้าที่การ ทำงานของร่างกาย เกิดจากความขัดแย้งภายในจิตใจในระดับจิตไร้สำนึกแต่ถูกยับยั้งไม่ให้แสดงความขัดแย้ง นั้นออกมา Ego จึงใช้กลไกป้องกันทางจิตแบบ Conversion ทำให้มีอาการทางกายเกิดขึ้น เด็กหลายรายมี อาการชักจากอาการ Hysterical ในขณะที่บางรายมีอาการ Dissociation เช่น ลืมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อ ฝั้น ฝั้นกลางวัน ละเมอเดิน ส่วนที่มีอาการ Dissociation อย่างมาก จะกลายเป็นโรคบุคลิกภาพผิดปกติ แบบมีหลายบุคลิก (Multiple Personality Disorder)

ซ. การติดสารเสพติด

พบว่า การติดสารเสพติดและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สามารถพบได้บ่อยในเด็กที่ถูก ทารุณกรรมทางเพศ โดยเฉพาะวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จากการศึกษาในคลินิกพบว่า การที่เด็กใช้สาร เสพติดก็เพื่อทำให้ตนเองลืมความทรงจำที่เจ็บปวด จนทำให้บางรายกลายเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังไปในที่สุด

ด. ความผิดปกติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและบทบาททางเพศ

การที่เด็กต้องเผชิญกับเหตุการณ์ของการถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็กจะก่อให้เกิด ผลกระทบต่อพัฒนาการทางเพศ การสร้างเอกลักษณ์ทางเพศ และความสามารถที่จะสร้างสัมพันธภาพทางเพศ ตามปกติในอนาคต เด็กจะแสดงการกระตุ้นทางเพศมากผิดปกติหรือแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศมากผิดปกติ เด็กบางรายเข้าใจว่าการเกิดเหตุการณ์เช่นนี้กับตนจะนำไปสู่การได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ บางรายจะสำเร็จ ความใคร่ด้วยตนเองบ่อย ๆ ในที่สาธารณะ

Bentovim และ Boston (1988) กล่าวว่า เด็กที่เคยถูกทารุณกรรมทางเพศจะแสดงพฤติกรรมหมกมุ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น การพยายามจับต้องอวัยวะเพศของผู้ใหญ่ หรือของเด็กวัยอ่อนกว่า มีพฤติกรรมยั่วยวน

Monck และคณะ (1993) ได้สอบถามมารดาและผู้ดูแลเด็กที่เคยถูกทารุณกรรมทางเพศเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เปิดเผยของเด็ก พบว่า เด็กเหล่านี้จะแสดงออกทางเพศที่มากเกินไป และกระทำในที่สาธารณะ เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ในทางกลับกัน Finkelhor (1979) ได้ทำการศึกษาและพบว่า การทารุณกรรมทางเพศจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางเพศของเด็กหยุดชะงักและยับยั้งการตอบสนองทางเพศตามธรรมชาติ

ในเด็กชายที่เคยถูกทารุณกรรมทางเพศแบบรักร่วมเพศ จะส่งผลให้เด็กเกิดความสับสนวิตกกังวลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางเพศของตน

เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ ส่วนหนึ่งจะยึดอาชีพโสเภณี บางส่วนมีความบกพร่องในการมีเพศสัมพันธ์ตามปกติ เช่น ไม่สามารถบรรลุถึงจุดสุดยอดได้ หลีกเลี่ยงไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ หรือเกิดความเจ็บปวดอย่างมากในขณะที่มีเพศสัมพันธ์

3. ผลกระทบต่อครอบครัวและชีวิตประจำวัน

เป็นเรื่องที่มักถูกมองข้ามไปและมักเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กไม่กล้าเล่าเรื่องนี้ให้ใครฟัง เด็กอาจถูกส่งตัวไปอยู่ที่อื่น เนื่องจากบิดามารดาไม่สามารถดูแลปกป้องเด็กได้ ในกรณีเด็กที่ถูกทารุณทางเพศโดยบุคคลร่วมสายโลหิต (incest) บิดาอาจถูกจำคุก ในบางรายครอบครัวอาจต้องย้ายที่อยู่ ถ้าไม่สามารถปรับตัวกับผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นได้

ในกรณีที่เด็กถูกทารุณกรรมจากบุคคลอื่น ๆ ภายนอกครอบครัว ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะมีการตอบสนองอย่างรุนแรง โดยในระยะแรกจะตกใจมาก บางคนถึงกับหมดสติ ต่อมาจะปฏิเสธในสิ่งที่เกิดขึ้น บางคนอาจจะกล่าวโทษซึ่งกันและกันว่าเป็นต้นเหตุให้เกิดเหตุการณ์ และบางครั้งมีการกล่าวโทษเด็กที่ถูกทารุณด้วย โดยอ้างว่าเป็นเพราะเด็กแสดงท่าทางยั่วยวนและยินยอมพร้อมใจ จึงทำให้เกิดเหตุการณ์นี้เกิดขึ้น ซึ่งต่อมากจะทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปราะบางมาก อาจนำไปสู่การเกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกตามมาได้ง่าย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กในกรณีที่เด็กตกอยู่ในวงจรของการถูกทารุณกรรมที่ยาวนาน

เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศเป็นระยะเวลาานจะก่อให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับบทบาททางเพศของตน การถูกทารุณกรรมทางเพศยาวนานกว่า 1 ปี และเด็กที่เคยถูกถ่ายภาพลามก จะได้รับผลกระทบในทางลบมากที่สุด เนื่องจากเด็กจะรับรู้ว่าการที่ตนถูกบันทึกภาพไว้นั้นจะเป็นหลักฐานที่มัดตัว และรูปภาพเหล่านั้นอาจถูกถ่ายทอดลงในหนังสือ ซึ่งคนรู้จักอาจพบเห็น เหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมาก

Jones (1991) ได้ชี้ให้เห็นผลกระทบของการที่เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาานว่า

1. เด็กจะจมอยู่กับความเชื่อและทัศนคติที่บิดเบือนไป ทำให้เด็กปรับตัวได้ยากขึ้น เป็นผลต่อพัฒนาการที่ปกติของเด็ก
2. การทารุณกรรมทางเพศที่รุนแรงก่อให้เกิดความเจ็บปวด จะทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของเด็กที่รุนแรงมาก
3. การทารุณกรรมทางเพศเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กรู้สึกอับอาย รวมทั้งลักษณะท่าทีของผู้กระทำทารุณ จะทำให้เด็กรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาการตอบสนองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ

ความผิดปกติทางจิตใจของเด็กแต่ละคนจะมีความรุนแรงเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ระดับอายุ

พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างอายุที่ถูกทารุณกรรมทางเพศครั้งแรกกับระดับความรุนแรงของผลกระทบทางด้านจิตใจ จากการศึกษาหลายฉบับรายงานไว้ว่า เด็กวัยรุ่นที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจะเกิดความผิดปกติทางจิตใจมากกว่าวัยเด็ก เช่น Adams-Tucker (1982) ได้ทำการตรวจรักษาเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศอายุตั้งแต่ 2 - 15 ปี โดยใช้เกณฑ์การวินิจฉัยตามสมาคมจิตแพทย์อเมริกันครั้งที่ 3 (DSM III) พบว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศครั้งแรกในช่วงระหว่างอายุ 10 - 15 ปี จะเกิดโรคทางจิตเวชที่ต้องได้รับการรักษาแบบเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล มากกว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศครั้งแรกอายุต่ำกว่า 10 ปี ในทำนองเดียวกัน Peter (1976) รายงานว่า เหยื่อที่อยู่ในวัยเด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายหลังจากถูกทารุณกรรมทางเพศน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเหยื่อที่เป็นวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ และ Sitles และคณะ (1989) พบว่าวัยรุ่นที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจะเกิดโรคทางจิตเวชตามเกณฑ์การวินิจฉัยตามสมาคมจิตแพทย์อเมริกันครั้งที่ 3 มากกว่าวัยเด็ก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เด็กเล็กยังไม่เข้าใจว่าพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่กระทำต่อพวกเขา นั้น มีความหมายอย่างไร ส่วนในกรณีผู้กระทำเป็นบุคคลในครอบครัว เด็กจะถูกชักจูงว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นวิธีการเล่นที่ปกติของครอบครัวหรือสังคม แต่จะต้องเก็บไว้เป็นความลับ

2. เด็กมีประวัติความเครียดมาก่อน

มีการรายงานว่าเด็กที่มีประวัติความเครียดมาก่อน หลังจากถูกทารุณกรรมทางเพศจะเกิดบาดแผลทางจิตใจมากกว่าเด็กที่ไม่มีประวัติความเครียดมาก่อน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่สภาพครอบครัวมีปัญหาสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก

3. ความรุนแรงของการทารุณกรรมทางเพศ

กรณีที่ผู้กระทำทารุณทางเพศขู่บังคับและใช้กำลังกระทำต่อเด็กอย่างรุนแรง จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเด็กทั้งในระยะสั้นและระยะยาว Haugeard และ Tilly (1988) ศึกษาพบว่า เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยการขู่บังคับ ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย หรือการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดและทวารหนัก จะทำให้เกิดบาดแผลทางจิตใจได้มาก

4. การทารุณกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลาสั้น หรือบ่อยครั้ง

การทารุณกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและเป็นระยะเวลาสั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจที่รุนแรง (Johnston, 1979) ในขณะเดียวกัน เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลมากกว่า 1 คนขึ้นไปจะเกิดบาดแผลทางจิตใจที่รุนแรง ในเด็กวัยเรียนที่ถูกทารุณในระยะเวลาสั้นมากกว่า 2 ปี จะเกิดอาการซึมเศร้าอย่างรุนแรง

5. สัมพันธภาพระหว่างเด็กและผู้กระทำทารุณทางเพศ

ผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบิดาแม่จะมีความรุนแรงน้อยกว่าถูกกระทำโดยบิดาเลี้ยง ทั้งนี้เนื่องมาจากความรุนแรงของการทารุณกรรมทางเพศมักพบว่า บิดาเลี้ยงมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงกับเด็กมากกว่า ส่วนการทารุณกรรมทางเพศโดยพี่น้องจะก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงเช่นเดียวกัน เป็นเพราะการทารุณกรรมทางเพศจะต่อเนื่องเป็นระยะเวลาสั้น และมักจะเป็นวิธีการขู่บังคับ ในขณะเดียวกัน ถ้าผู้กระทำเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็ก เด็กจะเกิดความรู้สึกสองฝักสองฝ่าย ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่เด็กเล็กยังไม่เข้าใจว่าพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่กระทำต่อพวกเขา นั้นมีความหมายอย่างไร ส่วนในกรณีผู้กระทำเป็นบุคคลในครอบครัว เด็กจะถูกชักจูงว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นวิธีการเล่นที่ปกติของครอบครัว หรือสังคม แต่จะต้องเก็บไว้เป็นความลับ

6. การเปิดเผยเรื่องราวที่เกิดขึ้น

เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศส่วนใหญ่จะถูกข่มขู่บังคับให้ปกปิดเรื่องราวเป็นความลับ ซึ่งผู้กระทำจะขู่ลงโทษอย่างรุนแรงกับเด็กหรือการขู่จะงดเว้นของรางวัลที่จะให้ จึงทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสองฝักสองฝ่ายที่จะเปิดเผยเรื่องราวกับบิดามารดา โดยเฉพาะถ้าผู้กระทำนั้นเป็นญาติหรือผู้ใกล้ชิดกับมารดาบิดา เด็กจะรู้สึกเครียดต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมีความรู้สึกผิด ลงโทษตัวเองหากต้องเป็นผู้เปิดเผยเหตุการณ์มากกว่าการใช้ตัวแทน (เช่น ตุ๊กตา รูปภาพเป็นสื่อในการเปิดเผยเรื่องราวที่เกิดขึ้น) เมื่อเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศติดต่อกันเป็นช่วงเวลานาน เด็กจะเผชิญกับความเครียดต่อการปกปิดเรื่องราวที่เกิดขึ้น และรู้สึกกลัวต่อสิ่งที่ชอบประสมมากยิ่งขึ้น ความคับข้องใจที่เกิดอยู่ตลอดเวลาจะมีผลต่อเด็กมากกว่าวิธีการของการทารุณกรรมทางเพศที่เธอได้รับ (Friedrich, Urquiza and Beilke, 1986)

7. ปฏิกริยาของครอบครัวที่มีต่อเด็กภายหลังถูกทารุณกรรมทางเพศ

ปฏิกริยาตอบโต้ของบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็กจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การตอบสนอง และการปรับตัวของเด็กเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กต้องการความเข้าใจ การยอมรับจากบุคคลที่เด็กรัก ได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนฝูงที่ใกล้ชิด เพราะเป็นกลุ่มบุคคลที่เด็กมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากที่สุด ถ้าบุคคลดังกล่าวมีปฏิกริยาในทางบวกโดยการให้กำลังใจและสนับสนุนเด็ก ก็จะมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวต่อสภาพความเป็นจริงได้ดี แต่ถ้าหากครอบครัวปฏิเสธการช่วยเหลือเด็กหรือตำหนิเด็ก ก็จะเป็นการเพิ่มความเครียดให้เกิดขึ้นกับเด็กมากยิ่งขึ้น Conte และ Schuetman (1987) รายงานว่าปฏิกริยาในทางลบของมารดา จะทำให้ขาดแคลนทางจิตใจของเด็กแย่งลงกว่าเดิม

วิธีการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและครอบครัว การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคมคงเป็นวิธีการที่ดีที่สุด แต่ในความเป็นจริงยังไม่มีสังคมใดสามารถกระทำได้ วิธีการหนึ่งที่สามารถกระทำได้ในขณะนี้ก็คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ประชาชนเกี่ยวกับปัญหานี้ที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น มุ่งหวังให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และร่วมมือที่จะช่วยกันแก้ไข ความสามารถในการประเมินสภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในระยะเริ่มต้นเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมพึงกระทำได้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กให้รอดพ้นจากสภาพการณ์อันเลวร้ายเหล่านี้ อีกทั้งยังเป็นการลดผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจของเด็กลงอีกด้วย

สำหรับ จิตตินันท์ (2537) ได้กล่าวถึงวิธีการที่ประชาชน ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กที่พบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือขั้นต้นแก่เด็กเหล่านั้นไว้ ดังนี้

1. กรณีที่ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศหรือไม่

1.1 อย่างปฏิเสธปัญหา

จงเชื่อเด็กไว้ก่อน แม้ว่าเรื่องที่เด็กเล่าจะเชื่อยากเพียงใด เพราะถ้าเด็กสร้างเรื่องขึ้นแสดงว่าเด็กกำลังมีปัญหาด้านอื่นที่ต้องการความช่วยเหลือเช่นกัน

1.2 รับฟังอย่างสงบ

เมื่อเด็กเล่าให้ฟังว่าถูกทารุณกรรมทางเพศให้รับฟังอย่างสงบ แล้วพยายามให้เด็กค่อย ๆ เล่าลำดับเหตุการณ์ วันเวลา สถานที่ ผู้กระทำ ด้วยการซักถามประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ก่อนที่เด็กจะถูกล่วงเกินทางเพศ

1.3 ปลอบโยนให้กำลังใจ

พยายามปลอบโยนให้กำลังใจเด็ก และให้ความมั่นใจแก่เด็กว่าเราจะปกป้องคุ้มครองเขา ให้ปลอดภัย บอกให้เด็กทราบว่าอาการที่เด็กมาบอกเล่าให้เราทราบเป็นเรื่องที่ดีและถูกต้อง

1.4 วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากเด็ก หากเป็นเรื่องที่ไม่จริง รายละเอียดและข้อเท็จจริงจะไม่ชัดเจนหรือไม่ปะติดปะต่อ การเล่าหลาย ๆ ครั้งจะไม่ตรงกัน บางครั้งการที่เด็กเล่าเรื่องที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ปะติดปะต่อ อาจเป็นเพราะเด็กมีปัญหาด้านสุขภาพจิต และอารมณ์ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือด้วยเช่นกัน

2. กรณีทราบแน่ชัดว่าเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ

2.1 ควบคุมอารมณ์ให้ได้

ให้รับฟังข้อมูลอย่างมีสติ ไม่แสดงอาการโวยวายหรือโกรธเคือง หรือหวาดกลัว วิตกกังวลให้เด็กเห็น เพราะอาจทำให้เด็กตกใจกลัวจนไม่กล้าบอกความจริง

2.2 ปลอบโยนให้กำลังใจ

ปลอบโยนและยืนยันว่าเด็กเป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้ได้รับความเสียหายจากผู้กระทำ และผู้กระทำทารุณกรรมทางเพศจะต้องได้รับโทษจากการกระทำผิด การที่เด็กมาบอกเล่าให้ผู้ใหญ่ทราบนั้นเป็นการดีแล้ว

2.3 พาเด็กไปไว้ในที่ปลอดภัย

ควรรพเด็กไปไว้ในที่ปลอดภัย และมีหลักประกันเกี่ยวกับอนาคตของเด็ก

2.4 เก็บรวบรวมหลักฐาน

เก็บรวบรวมหลักฐาน เช่น เสื้อผ้าที่เด็กสวมใส่ขณะที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ชนเพชร ก้นบูหรี่ ถุงยางอนามัย หรืออื่นๆ ที่ผู้กระทำความผิดทิ้งร่องรอยเอาไว้ ตรวจดูร่องรอยความเสียหายที่ร่างกายของเด็ก ถ่ายภาพไว้ด้วย(ถ้าทำได้) ส่งตัวเด็กเข้ารับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลของรัฐที่ใกล้ที่สุดทันที

อย่าชำระล้างร่างกายของเด็กก่อนการตรวจรักษา จดชื่อแพทย์ รวมทั้งวัน เวลา สถานที่ ขณะที่ตรวจรักษาไว้ด้วย

กรณีที่มีการบอกรายชื่อจากเด็กหลังเหตุการณ์ไม่เกิน 7 วัน อาจยังมีหลักฐานร่องรอยตกค้าง
อยู่ และแพทย์ยังอาจค้นพบได้

หากเกิน 7 วัน อาจไม่พบหลักฐานร่องรอยของการทารุณกรรมทางเพศ แต่ก็ต้องพาเด็ก
ไปตรวจรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และตรวจสอบการตั้งครรภ์ด้วย

2.5 แจ้งตำรวจ

กรณีที่ผู้กระทำความรุนแรงทางเพศต่อเด็กเป็นคนแปลกหน้า ให้แจ้งตำรวจทันที โดยบอก
รายละเอียดทุกอย่างเท่าที่ทราบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเด็กอื่นต่อไป

2.6 แจ้งหน่วยงานทางสังคมที่เกี่ยวข้อง

เช่น หน่วยงานด้านพิทักษ์สิทธิเด็ก หน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ เพื่อขอรับ
ความช่วยเหลือไม่ว่าในแง่ของ

- การบำบัดทางจิตและอารมณ์ให้แก่เด็กและครอบครัว
- การให้ที่พักพิงที่ปลอดภัยแก่เด็ก หรือ
- การขอคำปรึกษาว่าควรจะทำเนติดกับผู้กระทำผิดหรือไม่ แม้ว่าควรจะฟ้องร้องทุก
กรณี ทั้งนี้ต้องพิจารณาความเสียหายที่จะเกิดแก่จิตใจและอารมณ์ของเด็กที่เป็นผล
จากการดำเนินคดีเป็นสำคัญ

ความเป็นมาของมูลนิธิคุ้มครองเด็ก

ด้วยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จากข่าวคราวและเสียงเล่าขานด้วยความน่าวิตกเป็นระยะ ๆ ว่า
เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ ทั้งถูกอนาจาร และถูกข่มขืนกระทำชำเรา ถูกทำร้ายหรือถูกฆ่าตาย ถูกนำไปมี
อาชีพค้าประเวณีหรือถูกนำไปมีอาชีพที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้ได้ยินได้เห็นวนเวียนตลอดมาได้เบาบาง
ลงเลย และดูเหมือนจะกลับเพิ่มมากขึ้นด้วยซ้ำ และเมื่อเจาะลึกข้อมูลลงไป ก็พบว่าครอบครัวจำนวนมากได้
หยิบบั่นความทุกข์ทรมานให้เด็กเสียเอง เหล่านี้คือจุดเริ่มต้นของการจัดตั้ง "มูลนิธิคุ้มครองเด็ก"

มูลนิธิคุ้มครองเด็ก หรือ Child Protection Foundation ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นมูลนิธิจาก
กระทรวงศึกษาธิการ ตามใบอนุญาตเลขที่ ต.7/2537 ลงวันที่ 10 มกราคม 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กตามกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นได้อย่างทันสถานการณ์ ซึ่งจากข้อ
เท็จจริงไม่สามารถใช้กฎหมายเข้าไปช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้เด็กได้
2. เพื่อเป็นการป้องกันไม่让孩子ต้องตัดสินใจหนีออกจากบ้านมาเร่ร่อนหรือไปประกอบอาชีพที่ไม่
เหมาะสม เช่น อาชีพค้าประเวณี หรืออาชีพทุจริต
3. เพื่อที่จะเป็นหลักประกันด้านความปลอดภัย และชีวิตความเป็นอยู่ โดยเฉพาะความจำเป็น
พื้นฐาน คือปัจจัยสี่

4. รีบเร่งฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กในมูลนิธิให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย และมีความสุขตามวัยที่สมควร
5. เพื่อพัฒนาเด็กในมูลนิธิคุ้มครองเด็กทั้งร่างกาย และจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาอย่างต่อเนื่องหลังจากได้รับการฟื้นฟูแล้ว
6. แสวงหาทางออกที่เหมาะสมให้เด็กเป็นรายกรณี
7. สะท้อนปัญหาของเด็กตามกลุ่มเป้าหมายสู่สาธารณชน และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมกันป้องกัน และแก้ไข้ปัญหา

งานของมูลนิธิคุ้มครองเด็ก

1. งานออกติดตามช่วยเหลือเด็กโดยเร่งด่วน เมื่อได้รับแจ้งจากพลเมืองดี
2. งานบ้านคุ้มครองเด็ก เพื่อให้การดูแลอุปการะเด็กในทุกด้าน และการให้การศึกษา
3. ศูนย์กิจกรรมเพื่อเด็กสำหรับฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ศิลปะ ดนตรี เกมสีกีฬา และงานอาชีพขั้นพื้นฐาน
4. งานรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลเพื่อนำข้อมูลซึ่งได้จากข้อเท็จจริงในการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ เผยแพร่ต่อสื่อมวลชนและบุคคลแขนงต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาาร่วมกัน และสำหรับผู้มีความประสงค์จะสนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิคุ้มครองเด็กด้านต่าง ๆ

ความเป็นมาของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (The Centre for The Protection of Children's Rights)

ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เป็นโครงการหนึ่งของมูลนิธิเด็กซึ่งเป็นองค์กรสาธารณกุศล ตั้งขึ้นเมื่อปี 2524 เพื่อให้การพิทักษ์ คุ้มครองช่วยเหลือ บำบัดรักษา และฟื้นฟูเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ที่ถูกละเมิดสิทธิในร่างกาย จิตใจ และเสรีภาพ อันได้แก่ เด็กถูกทารุณกรรม ถูกล่วงเกินทางเพศ ถูกใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรม ถูกล่อลวงมาค้าประเวณี ถูกนำมาขายเป็นสินค้า ถูกลักพา ถูกทอดทิ้งรวมถึงเด็กที่กระทำ ความผิดแต่ไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยให้ความช่วยเหลือทั้งในแง่ของการสังคมสงเคราะห์และกฎหมาย จากหลักแนวคิดที่ว่า เด็กยังขาดวุฒิภาวะที่จะปกป้องคุ้มครองตนเองได้อย่างเต็มที่เช่นผู้ใหญ่ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยสังคมที่เข้าไปช่วยเหลือคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยตระหนักว่าครอบครัวจะเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานที่สำคัญ ในการคุ้มครองและดูแลเด็ก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ที่ถูกละเมิดสิทธิ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และเสรีภาพ

2. เพื่อรณรงค์เผยแพร่ให้คนในสังคมได้ตระหนักถึงปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กว่ามีความสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องร่วมกันป้องกันและแก้ไข
3. เพื่อผลักดันให้เกิดการปรับปรุง แก้ไขระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก ให้รัดกุม ทันต่อสถานการณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก
4. เพื่อให้มีกฎหมายรองรับการคุ้มครองเด็ก ให้สามารถเป็นตัวแทนของเด็กได้อย่างแท้จริง
5. ประสานงานกับองค์กรที่ทำงานด้านเด็ก และสิทธิมนุษยชนของภาครัฐและเอกชนทั้งในและนอกประเทศในการร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก

งานของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

1. ฝ่ายประสานงาน

เป็นฝ่ายเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจและประสิทธิภาพการทำงานภายในองค์กร รวมถึงประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดกลไกในการป้องกันและแก้ไขในส่วนการปฏิบัติงาน กฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ให้เด็กได้รับการคุ้มครองดูแลที่ดีขึ้น

2. ฝ่ายรณรงค์เผยแพร่

รณรงค์เผยแพร่สภาพปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนัก และมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไข พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายและกลไกทางสังคม เพื่อให้เด็กได้รับการปกป้องคุ้มครองสิทธิมากยิ่งขึ้น

3. ฝ่ายช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่เด็กให้พ้นจากการถูกละเมิดสิทธิที่เผชิญอยู่ทั้งทางด้านสังคม สงเคราะห์และด้านกฎหมายตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ รวมทั้งกระตุ้นให้เด็กและครอบครัวได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการปกป้องสิทธิของตน

ในขณะเดียวกัน ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กก็ยังได้จัดหาที่พักพิงชั่วคราวสำหรับเด็กที่ได้รับการช่วยเหลือจากสภาพการณ์ที่เลวร้าย ในรายที่ครอบครัวเป็นผู้กระทำต่อเด็ก หรือสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถดูแลเด็กให้ได้รับความปลอดภัยได้ ซึ่งได้แก่

ก. บ้านอุ่นรัก กรุงเทพฯ

เป็นบ้านพักพิงชั่วคราวสำหรับเด็กที่ได้รับการช่วยเหลือเพื่อปรับสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ความรู้สึกของเด็กให้กลับคืนสู่สภาพปกติ โดยประสานงานกับผู้อำนวยการทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์ และสร้างความเข้าใจกับครอบครัวของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถกลับคืนสู่ครอบครัวได้อย่างปกติสุข แต่ในกรณีที่ไม่สามารถจะกลับคืนสู่ครอบครัวหรือบุคคลที่ใกล้ชิดได้ บ้านอุ่นรักจะหาหน่วยงานดูแลเด็กที่เหมาะสม ตามความต้องการของเด็กต่อไป

ข. บ้านทอฝัน จังหวัดเชียงราย

เพื่อรองรับเด็กหญิงที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดทางภาคเหนือไม่ว่าจะเป็นเด็กเชื้อชาติใดก็ตามที่ ถูกส่งมาค้าปลีกประเวณี และได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เข้ามารับการฟื้นฟูบำบัดรักษาด้ว ร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งฝึกสอนอาชีพ ให้การศึกษาตามความต้องการของเด็ก และยังให้การสงเคราะห์ติดตามดูแลเด็กและครอบครัวทางภาคเหนือ ซึ่งเคยผ่านการช่วยเหลือมาในอดีต พร้อมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจ ต่อครอบครัวและชุมชนที่มีความเสี่ยงเพื่อสกัดกั้นมิให้เด็กหญิงถูกส่งมาค้าปลีกประเวณี

ค. บ้านทอฝัน จังหวัดพะเยา

ด้วยศูนย์ฯ เห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการป้องกันมิให้เด็กสาวในจังหวัดพะเยาหลังไหล เข้าสู่ขบวนการค้าปลีกประเวณี จึงได้ก่อตั้งบ้านทอฝันจังหวัดพะเยาขึ้น โดยให้ทุนการศึกษาแก่เด็กหญิงที่ต้องการ ศึกษาต่อในชั้นมัธยม ฝึกอาชีพ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการจุนเจือครอบครัว และยังรณรงค์เผยแพร่แก่ ครอบครัวและชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจ ให้เปลี่ยนทัศนคติมิให้ส่งเสริมเด็กไปค้าปลีกประเวณี

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในประเทศ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (1992) ได้รายงานผู้ป่วยเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจำนวน 16 ราย ที่มา รับการตรวจรักษาที่แผนกจิตเวชศาสตร์เด็ก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 1 ปี 8 เดือน - 14 ปี จำนวนร้อยละ 87.5 ถูกกระทำโดยบุคคลที่เด็กรู้จัก จำนวนร้อยละ 50 ถูกกระทำโดยบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะบิดา 2 ใน 3 ถูกกระทำทารุณครั้งแรกเมื่ออายุ 8 - 13 ปี ลักษณะของการทารุณกรรมทางเพศ ส่วนใหญ่เป็นการล่วงเกินแบบมีเพศสัมพันธ์ ลักษณะครอบครัวของผู้ป่วยมีปัญหาทางจิตสังคมหลายประการ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การหย่าร้าง หรือแยกทางกัน ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี บิดามารดามีปัญหาทาง อารมณ์ การอยู่ร่วมกันอย่างแออัด

จากการตรวจสภาพจิต พบว่า อาการซึมเศร้าเป็นอาการที่พบมากที่สุดคือร้อยละ 66.1 รองลงไป เป็นอาการหวาดกลัว ร้อยละ 33.3 และวิตกกังวล ร้อยละ 26.7

มันหนิ บูรณชาติ (2532) ได้ศึกษาลักษณะภูมิหลังและสภาวะทางจิตใจของหญิงที่ถูกข่มขืน ที่ได้ รับการช่วยเหลือและติดต่อกับโครงการบ้านถนอมรัก กลุ่มเพื่อนหญิง จำนวน 10 ราย โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติชีวิต ระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ เจตคติ และสิ่งแวดล้อมของหญิงที่ถูกข่มขืน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เด็กจะถูกข่มขืนโดยคนคุ้นเคยในครอบครัว ได้แก่ บิดา บิดาเลี้ยง และเครือญาติ สถานที่เกิดเหตุ มักเกิดขึ้นภายในบ้านของตนเอง ผู้ข่มขืนมักใช้กำลังข่มขู่หรือบังคับ เหตุการณ์ที่ถูกข่มขืนนั้นมักถูกปกปิดเป็น ระยะเวลาสั้นโดยเฉลี่ยประมาณ 4 ปี จนกว่าเรื่องราวจะถูกเปิดเผยขึ้น

ส่วนสภาวะทางจิตใจของผู้ที่ถูกข่มขืนนั้นพบว่า ผู้หญิงที่ถูกข่มขืนส่วนใหญ่มีภูมิภาะด้านการแสดงออกไม่เป็นไปตามวัย กลไกทางจิตที่พบบ่อยได้แก่ การเก็บกด การถดถอย การปฏิเสธ และการกล่าวโทษตนเอง นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกเป็นปมด้อยในชีวิต และฝังใจกับเหตุการณ์ที่ถูกข่มขืน รวมทั้งมีภาพพจน์ต่อเพศชายในทางลบ รู้สึกไม่สบายใจถ้าจะต้องติดต่อกับเพศตรงข้าม ในบางรายพบว่า มีความกดดันในเรื่องความรู้สึกและความต้องการทางเพศมากแต่ก็พยายามเก็บกดไว้

ลักษณะของผู้ข่มขืน มักจะมาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ โดยมีประวัติชอบเล่นการพนัน ติดสุรา และมีพฤติกรรมอนาจารเด็กมาก่อน

สุพล จงพาณิชย์กุลธร และ จันทนา วิชาศิริ (2537) ได้ศึกษาย้อนหลังถึงอุบัติการณ์เด็ก (อายุน้อยกว่า 15 ปี) ที่ถูกกระทำชำเรา ที่ได้มาตรวจที่โรงพยาบาลตำรวจ พบว่า เด็กที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราเมื่ออายุเฉลี่ยเท่ากับ 12.5 ปี อายุที่พบบ่อยที่สุดคือ 14 ปี (อายุน้อยที่สุดคือ 1 ปี 11 เดือน) ส่วนใหญ่ถูกกระทำชำเราในเวลากลางคืน เดือนมิถุนายนและกันยายน พบอุบัติการณ์ได้บ่อยกว่าเดือนอื่น ๆ ประมาณร้อยละ 80 ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กระทำโดยบุคคลที่เด็กรู้จักและบังคับให้เด็กกระทำการดังกล่าว ร้อยละ 86 ของเด็กถูกข่มขืนโดยผู้ก่อเหตุเพียงคนเดียว

ต่างประเทศ

Rao, Diclemente และ Ponton (1992) ได้ศึกษาเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน The Child and Adolescent Sexual Abuse Resource Center (CASARC) ของโรงพยาบาลทั่วไปในซานฟรานซิสโก พบว่าในแต่ละปีจะมีเด็กที่ตกเป็นเหยื่อที่ได้รับการช่วยเหลือประมาณ 600 ราย ในจำนวนนี้มีเด็กผิวดำ ผิวดำ ชาว Hispanic และเอเชีย อายุเฉลี่ยของเด็กที่ได้รับการช่วยเหลือตามเชื้อชาติ ได้แก่ 8.7, 9.0, 10.5 และ 11.5 ปี ตามลำดับ อาการสำคัญที่พบได้บ่อยในเด็กทั้ง 4 กลุ่มคือ อาการวิตกกังวลร้อยละ 44.7 อาการซึมเศร้าร้อยละ 25.2 มีความคิดฆ่าตัวตายหรือตั้งใจฆ่าตัวตายร้อยละ 13.1 และมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำร้อยละ 10 โดยที่เด็กชาวเอเชียจะมีความคิดฆ่าตัวตายหรือตั้งใจฆ่าตัวตายสูงกว่าเด็กกลุ่มอื่น ทั้งนี้เนื่องจากเด็กชาวเอเชียสามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศ และอารมณ์โกรธออกมาได้น้อยกว่าเด็กชนชาติอื่น

Conte (1987) ได้ทำการสำรวจอาการผิดปกติของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่มารับบริการที่ Sexual Assault Center (SAC) ของ Harborview Medical Center รัฐ Seattle จำนวน 369 คน โดยใช้แบบประเมินอาการ 38 - items symptoms checklist พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอาการผิดปกติที่พบได้มากที่สุดนี้ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำร้อยละ 33 กลัวร้อยละ 31 อารมณ์ขุ่นมัว ร้อยละ 23 มีปัญหาเกี่ยวกับการกินการนอน ร้อยละ 20 ไม่พอใจและไม่เป็นมิตร ร้อยละ 19 อารมณ์เศร้า ร้อยละ 19

ตอนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 15 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ร้อยละ 15 วิตกกังวลมากเกินไป ร้อยละ 14 พฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 14 พฤติกรรมถดถอย ร้อยละ 14 มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัย ร้อยละ 7

Bentovim และ Boston (1988) ได้ทำการศึกษาครอบครัวที่มีประวัติว่าสมาชิกถูกทารุณกรรมทางเพศ จำนวน 274 ครอบครัว พบว่า 106 ครอบครัว มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว 64 ครอบครัว มีบิดาเลี้ยง 34 ครอบครัว มีผู้ปกครองเพียงคนเดียวเนื่องจากการหย่าร้าง 30 ครอบครัว บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 7 ครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย และจากการศึกษาเปรียบเทียบกับครอบครัวปกติพบว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศมักจะมีภูมิต้านที่มีประวัติครอบครัวแตกแยก บิดามารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่และมีบิดามารดาเลี้ยง ส่วนในเรื่องอาชีพ พบว่า การทารุณกรรมทางเพศพบได้ในสังคมชั้นต่ำ (low social class groups) ผู้นำครอบครัวทำงานและมีลักษณะการดำเนินชีวิตแบบยุ่งวุ่นวาย สับสน

สำหรับการศึกษาของ Baker และ Duncan (1989) ที่ได้ทำการสำรวจผู้ใหญ่ที่เคยมีประสบการณ์ของการถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็ก กลับพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังคมชั้นระดับต่าง ๆ กันมีประวัติการถูกทารุณกรรมทางเพศใกล้เคียงกัน แต่เมื่อศึกษาเฉพาะในกลุ่มที่ได้รับการช่วยเหลือ โดยส่งมารับการรักษาที่โรงพยาบาล จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังคมชั้นสูงมีสถิติการถูกส่งมารับการรักษาน้อยกว่าชั้นอื่น ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า กลุ่มสังคมชั้นสูงสามารถปกปิดเรื่องราวเกี่ยวกับการทารุณกรรมทางเพศได้ดีหรือได้รับการรักษาจากแพทย์ประจำตัว ซึ่งทำให้ไม่มีการรายงานจำนวนของผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย